

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinost je moč.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se račune po 7 nov. vrstica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javna zahvala, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Mir in sprava.

(Dalje.)

Pred vsem treba pa, da razni narodi iščejo svojega notranjega miru. Ako so vsi telesni udi slabi, slabo je tudi telo. Enako godi se tudi z avstrijskimi slovanskimi narodi, koje smelo prištevamo jednemu samemu orjaškemu telesu — slovanskemu deblu.

V njih vladajo še vedno razprtje in nemirnosti; v njih se še vedno nahajajo pristaši raznih menenj, ne da bi vsi bili prepričani veljave jedne same ideje, namreč: narodne; v njih se nahajajo še vedno stranke raznih izpovedanj, ki ovirajo izvršitev obnega slovanskega programa namreč: kulturno in slovstveno združenje vseh Slovanov.

Mi ne bomo na tem mestu govorili o vseh nasprotnih mislih v raznih slovanskih narodih v Avstriji, ampak omeniti hočemo samo nekaterih različnih menenj, ki so med nami Slovenci najnavadnejša ter ovirajo napredek tega uže tako majhnega naroda na podlagi narodnega programa.

Kakor pri družih večjih narodih, nahajamo i pri nas naprednjakov in nazadnjakov, radikalcev in konservativcev, liberalcev in klerikalcev z edino razliko, da niso te stranke tako zagrizeno samosvoje in zajedene v narodno kri, kakor se to godi pri drugih večjih narodih.

Napredka si pač želimo vsi, a v narodnej stvari nas je le malo, ki tirjamo z vsemi silami, da se nam zgodi pravica. Napredka si želimo pač v gmotnem obziru ter na vso moč delamo, da ga dosežemo — a v narodnem obziru smo bolj pasivni: mirno gledamo, kako se nasprotnik z našimi udi okoristuje ter si osvojuje pravice nad nami. Na to stran smo preveč egoisti; iščemo namreč lastnega, osebnega dobička in koristi, a puščamo, da narodno obono blagostanje nazaduje in propada. V teh krivih mislih, v tej prežnji za zasebnim blagom, puščamo preradi v nemar višjo idejo, ki bi nam v našem delovanju morala biti pred očmi: narodno idejo.

Ne gledamo pa edino za zasebni svoj dobiček in korist, ne pazoč na obono narodno korist, temveč okoristivši se, slepi smo preradi napram lastnim sorojakom ter v svojej sreči radi pozabimo njih nesrečo.

Ne da bi se tedaj spomnili za svoj rod ter mu ostali zvesti pristaši, pomagajoč mu do boljšega napredka, radi se mu odtujamo ali vsaj postanemo pasivni in nedelalni.

Koliko takih, rekli bi nevrednih sinov je uže imela slovanska zemlja in kolike škode in celo sramote so jej isti uže prizadeli, to ve vsakdo, ki je kaj proučil našo zgodovino.

Naprednjaštva si pač želimo — ali istega smer mora biti dosega narodnega, duševnega in telesnega blagostanja. Naprednjaki smo lahko vsi, dá, moramo biti vsi in vsem morala bi biti skrb do narodne blaginje in boljše prihodnosti.

Ut desint vives, tamen loda danda voluntas — trdi rimski pisatelj Ovid — čeprav nam manjka moči in sredstev, a volje nam ne sme manjkati. Čeprav smo skromni in majhni napram drugim in mogočnejšim, — obdelujmo vsaj ono zemljo, ki nam je podeljena.

Ni si misliti blagostanja naroda, ako se vanj ne uvedejo svetovne vednosti, ako se namreč narod ne olika. Telesna njegova blaginja odvisi od duševne, radi česar nam je skrbeti v prvej vrsti, da narod duševno omikamo ter ga postavimo na ono stopinjo kulture, na kojoj se nahajajo ostali narodi.

Pred vsem nam je tedaj skrbeti za duševni napredek naroda in ko smo to dosegli, napredovali bomo na njegovej podlagi tudi gmotno.

Popolnosti pa v omiki naroda ni mogoče doseči, ako ne na temelju jezika. Vsaka reč, domače povedana, človeka tem bolj omika in zanima in napredovanja si skoraj ni pričakovati od mladeniča kojemu se uk podaje v tujem jeziku. Najdražji in najljubši za Slovence je pač njegov narodni slovanski jezik, kojega najboljšje ume in v kojem se najboljšje priuči kakej stvari. Vrednost narodnega jezika tu ne bomo posebej razpravljali, kajti, kdor je kedaj pohajal tujejezično šolo, onemu bo pač znano, s kolikimi mukami in težkočami se mu je bilo boriti. In slednjič je-li na podlagi tujega jezika zadobil pravo omiko?

Naprednjaki tedaj moramo biti glede pravice svojega jezika ter gledati, da mu priborimo ono veljavo, ki jo uživajo drugi avstrijski narodi. V prvej vrsti je pa v to

poklicana inteligenca slovanska, kojoj mora biti skrb, da se veda in omika čim bolj širita med njih sorojaki ter da se zadnji popolnoma zavedo svojih dolžnosti ter odločno tirjajo svoje pravice.

Ali uprav v tem obziru zapazimo med nami veliko malomarnost; ista inteligenca, ne da bi se brigala za razsvetljenje in spoznanje sorojakov svojih, preda se čestokrat brezskrbnosti ali se celo sama svojemu narodni odtuji. Povestnica slovanska broji mnogo enacij sinov, ki so narodu svojemu postali nezvesti ter krenivši na zgrešeno pot, udali se tujcem ter celo v njih prid in korist delovali. Dá, še vedno se nahajajo enaki rojaki naši, ki popustivši materino naročje, se nahajajo sedaj med Lahi ali Nemci ter zanje narodno delujejo ter so čestokrat celo tako predrzni, da odvajajo od prave poti celo one sorojake svoje, ki so ostali zvesti svojemu prepričanju.

Koliko taci narodni kukavici nahajamo osobito tu blizu Trsta in po Primorskem sploh! Primorski Slovenec bi pač lahko napredoval z ostalimi sorodnjaki, ali on ima premalo moč me seboj, ki bi ga vodili po potih, načrtanih v narodnem programu; malo moč, ki bi ga zastopali na višjem mestu ter mu priborili ravnopravnost z drugimi narodi; — primorski Slovenec še vedno sanja o boljše prihodnosti a se noče in skoraj ne more za dobro zavedati svojega rodu in potegnoti za svoje pravice.

Glejmo tržaške Slovence, kako lepo so se vspeli pred nekoliko leti, ko so jim bili voditelji resni in delalni rodoljubi, ki so jih prepričevali in budili k delu; marsikaj so tedaj počeli in osnovali, kar jim gre v čast. Prebudili so narod iz spanja ter začeli pred vsem skrbeti za njegovo omiko in duševno blaginjo, dobro vedoč, da bodo dosegli za to tudi gmotno njegovo blagostanje pomagavši mu do narodne samostojnosti in samouprave.

Začetek njihov bil je vrl; okoličan se je začel zavedati a kmalu je zopet zaspal in sedaj uprav nam je lahko opazovati malomarnost in apatnost slovanskega okoličana v narodnem obziru. Kdo je pač temu največ uzrok, ako ne uprav pomanjkanje zavednosti in malomarnost narodne inteligenca? Enako je z nami tudi v se-

danjem času, ko živimo tje v en dan, rekli bi brez voditelja in brez narodnih, delujočih moč.

(Dalje prih.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(XIII. seja dne 16. oktobra 1888.)

Baron Schwegel izroči prošnjo občin Tržiških za deželni donesek k zgradbi lokalne železnice Tržič-Kranj, katera se izroči finanč. odseku.

Poslanec Hren poroča v imenu upravnega odseka o prošnji Stari trg pri Poljanah, da se za pravosodne posle ondu uvedo uradni dnevi in nasvetuje, da se prošnja odstopi c. kr. deželni vladi s toplim priporočilom, da se vsliši.

Poslanec Murnik poroča o prošnji občine Velike Lašče za dovoljenje 41% doklade na neposredne davke za leto 1889 in 1890 in nasvetuje, ker prošnja ni dovolj podpirana, da se izroči deželnemu odboru v rešitev.

Poslanec Višnikar poroča v imenu upravnega odseka o prošnji faranov St. Vidskih pri Zatičini za uvrstitev cestne proge Glogovica-St. Vid-Sv. Rok mej okr. ceste in dež. odboru naroči, da izposluje Najvišje potrjenje tega zakona in potrebno ukrene, da se uvrstitev izvrši. Predlog se vsprejme.

Poslanec Višnikar poroča v imenu upravnega odseka o zakonu, s katerim se izpreminja § 5. zakona z dne 13. junija 1882. leta, dež. zak. št. 25, leta 1886, o odkupu posestev se državi novčanih in prirodninskih davščin za cerkve, župnije in njih organe, in nasvetuje, da dež. zbor prenaradi pritrdi in deželnemu odboru naroči izprositi Najvišje potrjenje.

Poslanec Klun nasvetuje v podrobni razpravi premembo § 13. dotične postave, kateri naj se prenaradi tako, da se, kdor želi, lahko odkupi, ne da bi se drugi potem silili, da se morajo tudi odkupiti.

O glasovanji vsprejme se najprvo odsekov predlog in naposled tudi predlog poslanca Kluna.

PODLISTEK.

Samotar na Selih.

Spisal Branimir.

Nekoliko oddaljena od vasi Robidje, stoji samotna, lesena koč. Jelove stene so nizke in trohljive, slamnata streha raztrgana. Na koncu koč je pozneje dostavljena ograja, obita z deskami in leseno streho; služila je morda kdaj za hlev kozam ali ovcam.

Ako vstopimo skozi vrata, katerih pa ni treba odpirati, ker so sneta in naslonjena od zunaj na steno, pridemo v vežo. Nasproti vratom je majhno okno z razbitim steklom. Na desno od vrat so tla nekoliko razkopana; lastnik koč omislil si je izkopati podzemeljsko klet, ali opustil je delo iz neznanih vzrokov. Pred pečjo je ognjišče, pol kamnito, pol leseno. Pod ognjiščem je v jednom kotu kupček pepela in zraven stoji luknjast lonec, v drugem kotu je pa nekaj brezovih polen in butarica suhih, bukovih vejic. Strôpa veža nima, in solnce sije skozi rešetasto streho. Po tleh je polno kamenenih šiber in tu in tam kaka debelejša gruda.

Vrata v sobo so na pol odprta in visé samo še na spodnjem tečaju, ki je pa tudi uže na pol nalomljen. V sobi je velika, starinska peč. Stropu se pozna, da je uže več let pretekala skozi voda, ker jo streha ni mogla prestrezati. Po tleh so

manjši in večji kamniti ostanki, namešani z slamo in papirnimi obrezki. Okna so še precej velika; imajo debele, svinčene okvirje in večidel razbita stekla. Ako mirno stojimo v sobi in pazno poslušamo, udarjajo nam na uho tihi, zamolkli glasovi, ki jih prouzročujejo troglavi in drugi taki mrčesi, ki počasi razdevajo lesene stene.

V ograji so tla nastlana z suhim listjem.

Okoli koč je trata, posuta z drobnimi šibrami, katere pa uže preraščajo mleček, pripotec, regred in druge enake rastline. Za koč, na večerni strani, raste mlada hruska.

Vse kaže, da tu uže dalj časa ni domovalo nobeno človeško bitje. Ali pred nekaj leti je bilo tu bolj živahno. Pred koč ali v koč je sedel človek ter obsekaval kamen. Zunaj ob steni so stali lepi nagrobni spomeniki z napisi in brez napisov. Po trati so ležali na lesenih valjarčih kameniti podboji, in tu in tam je bilo nagromadeno neobdelano kamenje.

Mož, dasi ni bil oženjen, hočemo ga imenovati tako, ni imel družine; bil je sam. Takrat je imel nekaj preko trideset let. Bil je velike, pravilne in vsestranske dobro dovršene postave. Glavo so mu pokrivali dolgi, lahko-kodrasti lasje kostanjeve barve. Obraz mu je bil pravilen, čelo visoko in prosto; izpod gostih obrv so mu gledale prijazno v svet sivkaste oči. Obraz mu je dopolnjevala lepa, polna brada, enake barve z lasmi. Okolu usten mu je igral čisto nekaj dobrotljiv nasmech.

Na prvi pogled se je mož človeku dopadal. Bil je zelo prikupljivega obnašanja. Obleden ni bil kmetski, ne meščanski; bil je tako na pol vsacega. Možu se je poznalo, da je izobražen in olikan, ter da ne biva prvotno v tej koči.

Poglejmo v njegovo preteklost. Stopivši iz koč se ozrimo še enkrat nazaj. Tu zapazimo, kar smo bili prej prezrli, na lesenem podboju zapisano s kredo: „Samotar na Selih.“ Ljudstvo kliče to koč „na Selih“ iz negotovega vzroka in vse-ljujoči mož je vporabil to ime.

Samotar, tako ga hočemo odslej imenovati, je bil rojen v komaj četrt ure oddaljenej vasi Vranjek. Oče mu je bil posestnik in krčmar ter ob enem župan podgorski. Bil je v obče spoštovan in priljubljen mož ter za takrat dobro izobražen. Samotar je imel še tri brate in štiri sestre. Oče, kakor bi bil tudi rad, ni mogel vseh svojih otrok pošiljati v šolo.

Ko je Samotar, (njegovo pravo ime moramo zamolčati, a imenujmo ga Franjo Mavrič), domačo šolo dovršil, šel se je učiti rokodelstva. Iz posebne priljubljenosti si je izvolil kamnoseštvo. Prva leta se je učil pri domačem kamnoseku. A to znanje za ukoželjnega Samotarja ni bilo dovoljno. Šel je v mesto ter je stopil v uk pri cenjenemu mojstru. Po dnevi je klesal kamen, zvečer se je hodil učiti v šolo risanja in drugih znanosti.

Tako je preživel par let. Tu zvé Samotar, da mu je umrl ljubljani oče. Zdjaj naveže svoje reči ter se napoti v Vranjek.

Prepozno je došel, očeta so mu bili uže pokopali. Samotar izkleše očetu samostojno lep, prvi nagrobni spomenik.

Samotar, dasi je bil dobro izurjen v svojej stroki, želel si je vendar kaj višjega. V mestu se je zanj premalo umetno klesalo. Šel je v Gradec, kjer biva mnogo umetnikov, ki slujejo za prve v državi. Pri jednem, ime mi ni znano, stopil je v službo. Tu je bil Samotar na pravem mestu. Zdjaj je lahko umetnost vsestransko gojil.

Ko se je v Gradcu dovolj naučil, vrnil se je domu v Vranjek. Odprl je delalnico in njegovo ime je brž zaslulo po vsem okraju. Vranjek je postal bolj imenitnejši, kot je bil prej. Samotar je dobil mnogo naročil. Delal je za cerkve, nove stavbe, nagrobne spomenike itd. Ljubili in spoštovali so ga vsi, priprosti in izobraženi, ker Samotar se je znal vesti z vsakim po njegovem stanu. Vabili so ga v najbolj olikane domače kroge. Da bi bil Samotar tako nadaljeval, bil bi v vsemu okraju najbolj spoštovan. Ali oseba, ki je došla v župnijo, dala je Samotarju ves drugi tir v življenju.

Ta oseba je bila nova učiteljica, gospodična Avgusta M... Ljudje so jo imenovali gospodično Avgusto.

Avgusta je bila lepa ženska. Črni lasje so se jej vsipali v dveh dolgih, rahlo spletenih kitah po hrbtu; oči je imela črne, nos rimski, usta primerna, z ostrimi potezami. Postave je bila srednje; polnih prsij in vitkega stasa.

Posl. Murnik poroča v imenu upravnega odseka ob uvrstitvi ceste z Bleda do Zaspega med okrajne ceste ter stavi v ta namen dva predloga, katera se odobrita.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški naznanja, da je finančni odsek o prošnji slovenskega dramatičnega društva sklenil, da se bode obravnavala pri deželnem proračunu in se torej z dnevnega reda odstavi.

Poslanec Šuklje poroča v imenu finančnega odseka o raznih peticijah, da bi se ne pobirala dež. naklada na žganje. Nasvetuje, da se preko teh mnogobrojnih peticij preide na dnevni red. — Predlog se ednoglasno vsprejme.

Poslanec Šuklje poroča v imenu finančnega odseka o samostalnem predlogu gg. poslancev Viljema Pfeifferja in Šukljeja in tovarišev z načrtom zakona, s katerim se preneha § 2. deželnega zakona z dne 5. avgusta 1887. o samostojni deželni nakladi na porabo žganih opojnih pijač in o raznih peticijah v tej zadevi.

Baron Schwegel nasvetuje preuredbo § 2. s tem, da je ves v deželi izdelani brinjevec deželne naklade prost.

O dolgotrajnej razpravi o tem predlogu preneha seja vsled nasveta poročevalca Šukljeja, da se o dostavku barona Schwegela posvetuje finančni odsek.

Poročevalec Šuklje poroča, da se je finančni odsek zjednil, da se dostavi v § 2. po besedi „saj“, „kakor iz raznovrstnih v deželi nabranih jagod“. Vsprejme se potem ves zakon brez daljšega razgovora § 2. s preuredbo finančnega odseka tudi v tretjem branji.

S tem so rešene tudi prošnje o tej zadevi.

Poročilo deželnega odbora, s katerim se zopet predložita načrta dveh zakonov: a) o napravljanju in vzdrževanju javnih nerarskih cest in potov in b) ob uvrstitvi deželnih cest, izroči se upravnemu odseku.

Gosp. Withalm izročil je po dr. Moschetu prošnjo, da se izbriše deželna dolžnost na njegovem posestvu Kolizeji.

S tem se seja sklene.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Pretekli teden je bila prav živahna generalna debata o vladnem predlogu novega vojnega zakona. Desnica in levica, obe ste poslali svoje najboljše govornike v ogenj. Levičarji so vporabili to priliko, da so nekako demonstrativno glasovali za vladni predlog, a ne na ljubo grofu Taaffeju, ampak na ljubo grofu Kalnokiju, katerega vnanjo politiko, t. j. tesno zvezo z Nemčijo in Italijo odobravajo. Prvi je govoril o novem vojnem zakonu posl. Plener. Rekel je, da po dolgemu prestanku pride zopet na dnevni red premena vojnega zakona. Po novem zakonu bode zvišan kontingent rekrutov od 95.474 na 103.100 t. j. za 7626 novincev na leto, kar znaša v treh letih 21.976 mož. Vsled tega pomnoženja redne vojske narastejo tudi redni troški za nje vzdrževanje.

V trgu L — — je bila veselica. Povabljen je bila inteligenca vsega okraja. Umé se, da je bil Samotar in tudi gospodična Avgusta z svojo hromo sestro na veselici. Samotar je bil došel peš, gospodični ste se pripeljali. Samotar je plesal parkrat z Avgusto. Takrat je ž njo prvič govoril. Gospodična ga vpraša, s komu se je pripeljal. Ko jej Samotar pove, da je došel peš, povabi ga gospodična na voz, češ, da je daleč v Vranjek, a na vozu dovolj prostora. Samotar jej ni mogel odreči prijaznega povabila. Pozno po noči je minola veselica.

Po cesti v Vranjek je drdrala odprta kočija. V njej je sedelo troje oseb; možki in dve ženski; bili so naši znanci: Samotar, gospodična Avgusta in njena sestra. Prva spregovori učiteljica: „Kako se je vam dopadala igra, gospod Mavrič?“

„Ako smem svoje misli izraziti, se je za naš trg vrlo dobro igralo; kar bi imel grajati, je premajhna živahnost gospice Vladimire in pa preglasno govorjenje šepetalec. Igralci sploh so se vrlo obnesli.“

„I petje?“

„Petje gospice? Da, petje me je pa kar osupnilo; za naš trg se nisem nadejal kaj takega. Po mojih mislih pelo se je prekrasno, izborno. Čisti bariton-solo gospoda pisarja Podleska in pa visoki, zvonki tenor gospoda učitelja Milvana, je rajsko poslušati. Vidi se, da so naši pevci dobro izurjeni. Kako navdušeno je odmevalo po dvorani „Ne udajmo se!“ Pozna se našim pevcem, da kar pojejo, jim gre od srca.“

(Dalje prih.)

nje za 5 milijonov na leto. Take bodo finančne posledice novega zakona in še hujše, kajti pomisliti treba, da troški narastejo tudi vsled tega, ker bodo po novem zakonu klicani nadomestni rezervisti vsako leto po 4 tedne k orožnim vajam, mesto kakor je bilo po starem zakonu, ko so je klicali v vseh 12 letih samo enkrat za kratko dobo 8 dni pod orožje. Za enoletne dobrovoljce bode vojaška služba tudi zelo poostrena po novem zakonu, kateri bremen, kojega nosijo avstrijski narodi, nikakor ne olajša, ampak obtežuje v vsakem pogledu. G. Plener se ni zabil zagnati v težnje slovanske večine, katera bi hotela tudi v vojski potlačiti nemščino, kakor jo je potlačila v civilnej upravi ter se čudi vladi, da nima toliko poguma, da bi tem težnjam stopila odločno na pot ter se oklenila nemškega življa, ki edini more rešiti Avstrijo. Proti koncu pa neizmerno slavi zvezo z Nemčijo ter pravi, da je Nemčija svoje vojne troške v zadnjih letih zelo pomnožila, isto tako Italija; obe ti državi sti Avstrije zavaznici, ako hočemo torej, da bode naša zveza vsem strankam koristna, mora tudi Avstrija okrepiti svojo vojsko, ker s tem okrepi tudi zveza z Nemčijo. O tej priliki je gosp. Plener seveda nevsiljeno udrihal po Rusiji, katera se vedno pripravljala na boj ter zbira svoje čete ob galski meji in pazi z zavistnim očesom na vsak napredek avstrijski na Balkanu, prežeč na priliko, da plane po njej. Koncem svojega govora izjavi, da bode on in vsa levica glasovala za zakon. Na to je govoril v imenu desnice g. Rieger. S prva zagovarja zakon, ker mora pač dan danes vsaka država gledati na to, da se vtrdi, ter pomnoži svoje vojne sile. O avstro-nemškeje zvezi pa pravi, da sloni na vzajemnih interesih in to je dobro, kajti take zveze najdalje trajajo. Da bi Avstrija stopila, kakor si žele Nemci, v državnopravne odnose, tega ne sme noben dober Avstrijec dovoliti; Avstrija si mora ohraniti neodvisnost ter voditi svojo politiko. Avstrijski cesar pa ne sme postati nikdar samo namestnik pruskega kralja, biti mu mora enak in Avstrija tolike vrednosti, kakor nje zaveznice. Izmed Mladočehov je govoril dr. Gregor ter v jako lepem in osoljenim govorom pobijal levičarja Plenerja pruske nazore. Rekel je mej drugim, da bi njegova stranka morala sicer glasovati proti zakonu, ker je v opoziciji z vlado, a ne v takej opoziciji, kakor levica. Mladočehi pobijajo Taaffejev kabinet samo za to, ker se je izneveril svojim prvotnim nazorom in načelom. Levičarji so glasovali prav za prav Prusiji in ne naši vladi, kajti oni žele, da se naša vojska ojači Pruske na ljubo, kakor da bi uže stala pod poveljem kaknega pruskega generala. Koliko imamo mi Avstriji od nemške zveze, uči nas zgodovina, posebno vojska 1864. l. Mi hočemo take zveze z drugimi državami, ki jamčijo avstrijskim narodom mir, avstrijski državi pa celokupnost, nje položaj vevlasti in popolno neodvisnost. Zato mora biti Avstrija močna in mi bodemo glasovali za vojni zakon; dovoljujemo ga Avstriji, a nikakor ne Nemčiji, dovoljujemo ga avstrijskemu cesarju in nobenemu drugemu. V svojem nadaljnjem govoru potegnil se je kolikor je bilo mogoče tudi za česko državno pravo ter pobijal z slovanskega stališča zvezo z Nemčijo. Včeraj je začela podrobna debata.

Patrijarh Angjelić je umrl. Srbom bode zopet prilika prepričati se, da madjarske vlade volja več velja, kakor volja srbskega naroda.

Vnanje dežele.

V ruski diplomaciji vrše se velike premene; v Teheran pride mesto kneza Dolgorukega tajni svetnik Zinovjev, poslanik Chitrovo pride iz Bukaresta v Atene, Nelidov pa pride iz Carigrada baje v ministerstvo. Te velike premene v diplomatičnem koru ruskem kažejo, da ruska vlada ne misli samo na premeno oseba, ampak na premeno vsega sistema diplomatične šole.

Kneza K o b u r g a vlada v Sofiji kaže zopet svojo moč s tem, da je obsodila v Tatar-Bazardžiku nekoliko „roparjev“ belovskih na nekoliko let ječe itd. V „sobranji“ se vrše debate jako lepo in gladko, knezeva vlada nima nikake opozicije. To je pač znamenje, da Koburg, Stambulov in dični jim družstvo, vladajo z „krempko“ roko; pandur in žandar je prva oseba v deželi.

Na R u m u n s k e m se pojavljajo zopet kmetiski upori. Nezadovoljstvo proti kraljevi rodbini čedalje raste. Konservativci dobivajo vedno večji upliv v deželi.

Nemški listi nadaljujejo strasten boj proti ruskemu posojilu. Prizadevajo si na vso moč, oplasiti nemške kapitaliste, da bi ne dali Rusiji denarja. To pa Rusiji ni mar; baš nasprotno, nemškega denarja ne mara; kar jej ga je treba, dobi ga na Francoskem. Boj mej avstrijskim in nemškim novinarstvom je prenehal. Nekedaj tako bojevita „Post“, ki je široko-ustno trdila, da Avstrija bode ali zvesta zvezi, ali da je sploh ne bode, ta „Post“ je sedaj tako krotka kakor jagnje in tako miroljubno piše, da je res ganljivo čitati. „Post“ pravi, da je bil ves tisti boj provzročen po Antisemitih. (Glejte v kako čast so prišli). Avstro-nemška zveza je po nje mnenji rezultat političnega razuma, zato je ta zveza nerazrušljiva in bi bila norost, ako bi Nemčija iskala drugih zvez, če tudi nima z Avstrijo vse interese vzajemno.

V Z a n z i b a r u v Afriki so bili Nemci tepeni in so se morali zamorcem umakniti.

F r a n c o s k a vlada trdi, da ni dobila ne od Vatikana ne od koga drugega povabila na mejnarodno konferenco v Bruselj, kjer bi se razpravljalo ob odstranjenji suženstva.

I t a l i j a n s k i oficijozni listi zanjajo po listih razneseno vest, da so pogajanja mej Rusijo in Vatikanom naperjena proti Italiji. Nekateri listi celo trde, da se kraljevi dvor v kratkem sprijazni s papežem.

D O P I S I.

Z Goriškega dne 5. decembra 1888. [Izv. dop.] Res, lep dan smo imeli za trg sv. Andreja v Gorici. Vkljub temu ni bilo toliko ljudstva, kakor druga leta. Mogoče uzrok temu slaba letina, pomanjkanje „penozov“? Vendar o tem ni moj namen pisati. Nekaj drugega je, kar mi leži na srcu, kakor težek kamen. Kakor je nekaterim g. čitateljem „Edinosti“ znano, umrl je ne davno v Pevni g. učitelj Komavec po dolgej, mučnej bolezni. Dva meseca pozneje pogrebli so tudi njegovo soprogo. Zapusila sta troje nepreskrbljenih, še mladih otrok. V dan sv. Andreja bilo je precej učiteljev v Gorici. Gospod nadučitelj iz Podgore se je ta dan domislil ubogih sirot in nabiral mej navzočimi učitelji za zapuščene milodare. Gotovo ni nobeden odrekel svoje pomoči, dasi je morda dal zadnje krajcarje iz žepa. Pač hval vredno, pač blago delo, a žalostno ob enem je to, če pomislimo, da je pokojni služil 22 let svojemu narodu, trudil se z vzgojo mladine, trpel, žrtvoval se in slednjič umrl za narod in njegovim zapuščenim sirotam ta narod ne da niti toliko podpore, da bi mogle skromno živeti. Vsak roditelj naj si misli, kako težko mora biti pač očetu, materi na smrtnej postelji, ako vidi pred seboj plakajočo deco — zapuščeno deco. Dá, težko mora biti takemu očetu, takej materi, hudo jih mora boleti, krvaveti jim srce. Vsakega očeta dolžnost je, da preakrbi svoje otroke in da pokojni tega ni storil, ali mu more kdo čitati? Gotovo ne; od 400 gl. plače ne more se ničesar odložiti, ako se ima skrbeti za družino. Kdo je toraj tej in enakim nesrečam kriv? Kdo drugi, ako ne naši deželni zastopniki, ki tako slabo skrbijo za učitelje in učiteljstvo sploh.

Dá, naši deželni zastopniki so slepi in gluhi, ako pride prošnja v zboljšanje gmotnega stanja učiteljev na dnevni red. Dozdeva se mi, kakor bi jim napolnjevalo srce nekako sovraštvo do učiteljstva, drugače ne bi tako trdovratno zavračali vsake njegove prošnje. To so učitelji spoznali tudi v zadnjem zasedanju. Ni se odbila samo skupna prošnja učiteljev za izboljšanje gmotnega stanja, ampak sploh vse prošnje posameznikov (učiteljev udov, sirot itd.) Narodnemu deželnemu zastopniku moralo bi pač biti največ na tem, da se ljudstvo izobrazijo, pouči, mladina krščanski-nravno odgaja itd. Če se pa hoče to doseči, treba je pred vsem dobrih, spret-nih učiteljev. Da se pa dobre učitelje dobi, rekel je nek imeniten pedagog, treba jih dobro plačati. Jaz pa ne pravim tega, učitelji goriški in sploh vsi ne zahtevajo toliko, oni žele le, da se jim nakaže nagrada (plačati jih svet ne more — plačilo čaka jih pri Bogu), s katero bodo lahko skrbeli za vsakdanji živoč, obleko in druge svoje potrebe. Če hočete toraj imeti učiteljev, dajte jim vsaj toliko, da bodo imeli za vsakdanjo potrebo, da morejo prehraniti sebe in družino, da morejo svojemu stanu primerno živeti in svoje otroke odgajati. Preskrbite v slučajih smrti udovo, otroke; saj to je tudi v družini stanovi;

saj učitelj vendar ni težak. Po 22 letnem službovanji bi pač imel pravico zahtevati toliko, da se mu prehrani otroke; drugače je pa bolje, da se upelje „coelibat“ za mlade, še neoženjene. To so pač zahteve, katerih učiteljem ne more nikdo odrehati in vendar naši narodni zastopniki nečejo o tem nič slišati. Saj narod sam želi, da se učiteljem nagrade (o plačah ni govora) zvišajo. Vidi in spoznava pač, koliko se trudi in trpi, po 5—7 ur na dan v šoli, koliko dobrega stori zunaj šole, bodisi v kmetijstvu, bodisi v drugih stvareh. In vendar naši narodni zastopniki imajo še trdovratno srce. Enaki so zdravniku, ki odpravljajo bolnika na prvi pogled, ne da bi ga skrbno preiskal, češ, saj se ti vidi na obrazu, da si zdrav. Cesar človek ne pozna, o tem soditi ne more. Če bi naši deželni zastopniki bolje poznali učiteljske razmere, gotovo bi jim privolili v njihove opravilne zahteve. Ker jih ne poznajo, dolžnost bi jim bila, da se pouče — pa ne pri nasprotnikih. Dolžnost bi jim bila, da v deželni zbornici razpravljajo o tako važnem vprašanji in ne samo s p r e j e m a j o i n o d b i j a j o. Saj to se dela po vseh zbornicah.

Lansko leto so na Koroškem in v Istri v deželnih zbornicah o zboljšanju gmotnega stanja učiteljev razpravljali in osvedočili se, da se učiteljem v resnici godi velika, v nebo vpíjoča krivica. Od-pomogli so jim, povišali jim nagrade. Na Kranjskem so jim pred par leti zboljšali nekoliko njihovo žalostno stanje in vendar se je letos uže zopet o tem razpravljalo, dasi so bolje plačani, nego pri nas in drugo leto smejo goto pričakovati kranjski učitelji, da se jim gmotno stanje še zboljša. In letos so še v tržaškem dež. zboru, kjer sede skoraj sami Italijani, zboljšali žalostno stanje okoliškim učiteljem. Toraj vidimo, da se povsod priznava učiteljem skromne zahteve, ter se jim pomaga, samo na Goriškem ne. Goriški zastopniki! ako res zastopate narod, pokažite to s tem, da mu date učiteljev, ki bodo samo učitelji, ki ne bodo morali iskati postranskih, vsakovrstnih zaslužkov in se vsakemu klanjati. Kdor ima količjak možganov, spoznati mora, da s 400 gl. se ne more na deželi živeti, vzlasti, ako se ima še družino. Povdarja se sicer v našem deželnem zboru, da se deželni dohodki še niso zboljšali. Kaj mora baš učitelj stradati radi drugih? Nikar zatorej ne ustanavljajte novih šol, dokler se deželni dohodki ne zboljšajo; odpustite še nameščene učitelje, da pojdejo s trebuchom za kruhom.

Iz Bolca dne 2. dec. 1888. [Izv. dop.] Prvi dan decembra bil je za Bolško občino in župnijo dan presrečne radosti in občnega veselja, kajti na ta dan praznovala se je slavnost v spomin 40letnice Nj. Veličanstva, našega presv. cesarja.

Komaj je v petek popoldne tretja ura odbila, zasliši se slovesno pritrkovanje zvonov, spremljevano z vmesnim gromenjem in pokanjem topičev, naznanjujoč okolici, po kateri je donelo in se razlegalo, pričetek visokega praznika. Ravno isto se je ponavljalo o mraku istega in ob zori nastopnega dne. Raz šole ste vihrali dve velikanski zastavi, cesarska in deželna; ravno tako tudi raz drugih večjih hiš.

Nekoliko pred deveto uro zjutraj zbere se šolska mladina tukajšnje četverorazrednice z svojim učiteljstvom na čelu, vsi tukajšnji uradniki, duhovstvo, županstvo, vsa društva in veliko družih občanov v prostorni sobi I. razreda, ki je bila za ta dan kaj krasno ozaljšana s cesarskimi zastavami, venci, cveticami in zelenjem, da prisostvujejo blagoslovljenju šolske zastave, katera se je omislila s prostimi darovi v trajni spomin štiridesetletnega vladanja cesarjevega. Zato tudi stoji z zlatimi črkami na črnem traku zastavinim: „V spomin Frana Jožefa I. 1848—1888“, na rumenem pa: „Vse za vero, dom in cesarja“. Zastavo krasita poleg teh dveh še druga dva trakova, bel in rudeč, in ob sredi polja umetni podobi sv. Alojzija, in Angelja varuha.

Z eno besedo, delo je umetno, ter stane gld. 103.20 Izdelal jo je J. Heindl na Dunaji. Ponosna sme biti torej Bolška šola na njo, tem bolj, ker se je napravila in blagoslovila o tej redki slavnosti, katero malokdo srečno uka, kakor jo je dočakal naš preljubljeni, premili vladar.

Ko je bilo vse zbrano, blagoslovi preč. g. Mons. Janez Cumar zastavico. Po dokončanem blagoslovljenji poprime besedo ter z živimi barvami slika učencem pomen zastavice in podob, ki ju nosi. Zatem preide na životopis Nj. Veličanstva, o katerem je znal z svojim sploh znanim govorništvom pripovedati in povdarjati o

najvažnejših momentih njegovega življenja, ter nam ga staviti vsem kot najlepši vzgled lepih čednosti in kreposti. — Končavši govor, zapeli so šolarji navdušeno cesarsko pesen. To vam je bil prizor, o katerem se je videlo porositi v očesu marsikaterega navzočih solzica prisrčne radosti. Še večji ogenj navdušenosti se je vnel po zdravici, katero je napravil g. dekan Nj. Veličanstvu, ko se je odpela cesarska himna. Kakor iz enega grma zaoril je trikratni „živio“. Vzlic vsemu, da nam je Jupiter pluvius zelo nagajal, korakali so šolarji ponosno za svojim zastavonoscem proti župni cerkvi; za njimi vse tukajšnje korporacije in občinstvo, da izprosijo pri slovesni sveti maši slavnemu Habsburžanu božji blagoslov. Cerkev je bila natlačena, kakor ob največjih praznikih. V istem redu vrnemo se zopet v šolo, kjer se je pričel izvrševati drugi del vspeveda. Nastopil je gospod nadučitelj, pozdravi priučujoče, ter opomni, da zaradi kratkega časa ne bode držal svojega namenjenega govora, ker je itak g. dekan obširno in stvarno vse povedal, da ne ostaje kaj več predejeti. Veli pa učenec iz IV. razreda deklamovati slavošpev iz „Iskric“, ki ga je zložil presvitemu cesarju „kraški samotar“. Deklamoval je tako naravno, živo in ganljivo, da je vse kar očaral. Na to so stari in mladi klicali navdušeno „živio“ našemu cesarju. Temu sledila je zopet veličastna cesarska himna.

Sedaj pride na vrsto drug šolarček, ki je deklamoval „Solska zastava“, isto tako dobro, kakor prvi. Za to deklamacijo, ki izraža gorečo ljubav do Boga, roditeljev, učiteljev, doma in cesarja, se je kaj lepo prilegala živo zapeta pesen „Pobratimija“. Uplivale so mogočno posebno one besede: „Da srce zvesto kakor zdaj, ostalo bode vekomaj“. — Končavši to, nastopiti dve učenki iz nadaljevalnega tečaja ter navdušeno deklamujeta, ena „Avstrija moja“ druga „Domovina“. Želi ste občno priznanje in pohvalo. K sklepu zapoje se še pristavek cesarski pesni, potem zagrmijo zopet trikratni: „Slava!“ Veselje srečne mladine pa se popne do najvišjega vrhunca, ko ji učitelj jame deliti spominske knjižice „Naš cesar“, katere sta darovala sl. c. kr. okr. in krajni šolski svet, ter kolače in jabolka, ki jih je preskrbela blagodušna gospa F. I. Hvala lepa vsem! Bog vam plačaj!

Tem povodom zasadilo je naše županstvo na glavnem trgu pri vodnjaku „cesarsko lipo“, ki naj nas vedno spominja, kako mehko in dobrotljivo je cesarjevo srce, enako njenemu lesu in dobrodelnemu cvetju. Tudi je sklenilo nasaditi lep dreved od Bolca proti Klužem in napraviti lep perivoj. To delo, kakor je g. župan zatrdil, pričelo se bode takoj, kakor hitro nastopi ugodno vreme. — Seveda, o takej priložnosti ne sme izostati slavnostni banket, katerega nam je priredil naš gospod poštar. Vdeležilo se ga je vse Bolško razumnštvo. Ko so se napolnili kozarci pe-nečega šampanjca, povzdigne g. župan svojo dāšo, ter napije našemu presvitemu cesarju, na kar odme gromoviti „živio“.

Pri odhodu navdajal je vse en duh, ena misel in ena želja, namreč:

Bog ohrani mnoga leta
Nam še Franca Jožefa!

Domače vesti.

Č. gg. naročnike, kateri še niso spolnili svoje dolžnosti, prosimo, da vendar uže enkrat poravnajo svoj dolg. Razni gospodje nam od novega leta do danes niso poslali še niti krajcarja, akoprav list redno sprejemajo. Kdor stori redno svojo dolžnost, prihrani sebi neprilike in nam nepotrebnih stroškov in sitnostij.

Upravištvu Edinosti.

Poziv na „Božičnico“, katero napravi podpisano načelnštvo v sredo 22. decembra t. l. ob 3½ uri popoldne v prostorih „Slovanske čitalnice“ (Via Campanile št. 4.) otročičem, obiskujočim slovenski otroški vrt pri sv. Jakobu. Ob enem se bode delila med otroke obleka in drugi darovi.

Načelnštvo ženske podružnice

sv. Cir. in Met. v Trstu.

O p o m n j a. Ponavljamo uljudno prošnjo, naj se podvzajo č. darovatelji poslati svoje dobrovoljne doneske, bodisi v denarji ali v obleki, č. gospodični Iv. Kulistrovi (Via Coroneo št. 17. I. n.) katera je hvaložno sprejema. Natančni izkaz vseh darov in imena č. darovateljic in darovateljcev oznanimo pozneje v listu „Edinost“.

Ženski oddelek delalskega podpornega društva priredi svoj ples dne 12. janu-

varja pr. leta v dvorani „Mortera“. Ker je zanimanje za to plesno zabavo sploh živahno, nadejati se je mnogobrojne udeležbe. Plesalo se bode med ostalim tudi „Kolo“. — Moški oddelek dela za veliki društveni ples, ki bode dne 1. februarja prihodnjega leta v gledališču „Fenice“, velikanske priprave. Omislil si je tudi iznenaditi občinstvo z neko novostjo, katera bode slovenskemu občinstvu izvestno prijala. — Obširnejše spregovorimo o svoji m. času.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo se je v delalskem podpornem društvu 1 gl. 08 kr. — Pevec delalskega podpornega društva nabrali so dne 8. t. m. 1 gl. 60 kr. —

Vitez Dr. Tonkli je v domačih krogih na Dunaji tudi v tem letu za otroški vrt in za deklisko šolo nabral 400 gl., koje je uže izročil polit. društvu „Sloga“ Hvala mu!

Nadsvetnik deželnega sodišča Danelon umrl je dne 11. t. m. po dolgotrajnej, težki bolezni. Pokojni slovil je mej jurističnimi krogi zaradi svoje temeljite strokovnjaške vede. Predsedoval je več let sodnijskim obravnavam ter zastopal v predzadnjem deželnozbornem zasedanju pravno ministerstvo.

Državni poslanec vitez Grocholski umrl je v Opatiji. Leta 1871. bil je Grocholski v Hohenwartovem klubu minister brez portfelja ter bil stalni predsednik kluba Poljakov na Dunaji.

Umrla je gospodična Ant. Piano dne 10. t. m. p. p. v 22. letu svoje dobe. Pokojnica bila je vneta Slovenka, čila pevinja in vrla deklamovalka. Škoda za nadepolno, mlado bitje. Tugojočej rodbini izrekamo naše iskreno sočutje.

Odlikovanje. Kneza in nadškofa goriškega, gosp. dr. Alojzija Matija Zorna odlikoval je papež Lev XIII. z častnim naslovom pristojnika papeževga prestola (Assistens Solio Pontificio).

Gospod Josip Gorup prišel je, kakor čitamo v „Sl. N.“ dne 6. t. m. v Ljubljano in deponoval je 110.000 gl. rente za ustanove.

Župnikom pri sv. Petru v Ljubljani imenovan je g. Martin Malenšek, dosednji župni upravitelj.

Občinski svet tržaški ima dne 13. t. m. ob 6½ uri zvečer javno sejo. Najvažnejša točka dnevnega reda nam se zdi: predlog mestne delegacije za prevzrojitev mestnega knjigovodstva.

Odprava svobodnega pristanišča. V seji budgetnega odseka državnega zbora dne 11. t. m. odgovoril je trgovinski minister na vprašanje poslanca Beerja, da se tržaško svobodno pristanišče ne bode moglo odpraviti koncem decembra t. l., ker do te dobe potrebna skladišča ne bodo dozidana. Misli pa, da zadostuje podaljšanje obroka za eno leto. Vseled tega mora se premeniti carinska in trgovinska zveza z Ogersko ter bode vlada v tem smislu z Ogersko razpravljala.

Red na pošti. Da znajo naši gg. čitatelji iskati vzroka, ako jim časopisi ne dohajajo redno, javljamo nastopni, ne baš redek slučaj: Nek slovanski list, ki izhaja v Trstu vsaki četvrtki, odpravil je svojo naklado na pošto dne 6. t. m. ob 6½ uri zvečer. Dva iztisa vrnola sta se dotičnemu upravištvu dne 9. t. m. ob 11. uri dp. Prvi nosi naslov: „Lovčič-Ložine, Slavonija“, drugi „Kobarid“. Na obeh naslovih je čitati z svinčnikom napisano opazko tržaškega poštnega uradnika: „Post wo?“ „retour“. Videti so nastopni poštni pečati: „Triest 6/12 88, 9. A.“ in „Triest 9/12 88, 10. V.“ — Mislimo, da ako ne vé slavna c. kr. pošta v Trstu, kje leži Slavonija, bi vsaj mogli zahtevati, da zna za Kobarid, ki jej je tako rekoč pred nosom. Tudi ne razumimo, čemu leže listi, katerih c. kr. pošta ne zna odpraviti, dva dni in pol v poštinih predalih, namesto da bi se jih takoj vrnilo. Upravištvo dotičnega lista se je vprašalo na pošti, kaj je takemu postopanju vzrok in nek višji gospod uradnik je na to srečno dognal, da je Kobarid „Karfreit“ in se tudi spomnil na Ložine ter na to obljubil, da se bode dotična lista takoj odpravilo. Ta obljuba nam se vidi kot prava ironija, kajti dne 11. t. m. se vrne v Lovčič namenjen list v istem stanju, kakor prikrat. Želimo, da bi slavno pošto ravnatelstvo vkrenilo potrebno, da se take manipulacije uže enkrat odpravijo, kajti vsled nereda trpe škodo naročniki in mi sami.

Javni vrt v Barkovljah. Poročali smo, da je predlagal pred nekaterimi meseci svetnik dr. Venezian v občinskem svetu, naj se nasadi v barkovljanskem pristanšču javen vrt. Predlog se je takrat izročil mestnej delegaciji v poročevanje. Čujemo, da je delegacija sklenola odsve-

tovat temu načrtu, ker bi bili stroški previsoki.

V državnem zboru stavili so poslanci gg. dr. Vošnjak in tovariši vprašanje na ministra predsednika grofa Taaffeja, kako se ima tolmačiti to, da se vpletajo razni okrajni glavarji v sklepe občinskih zastopov glede osnovnih šol. Odgovora na to kočljivo vprašanje baje ne bo lahko najti.

Interpelacija o zavodu usmiljenih bratov v Gorici s pridanimi pojasnili izšla je v Seitzevej tiskarni v Gorici v posebnej brošurici. Založnik je sam gospod interpellant, dež. poslanec goriški dr. A. Rojic.

Deželni odbor kranjski imel je dne 10. t. m. sejo, v kateri je sklenil, da se vsprejme gosp. Gorupa veledušna pogodba glede dež. bolnice. Ta sklep je velevažen za mesto Ljubljansko, zlasti pa za Dunajsko cesto. Deželna bolnica umaknila se bode iz mesta, ondu pa, kjer stoji sedaj dolgočasni zid, postavile se bodo nove krasne zgradbe, odprla nova ulica, skratka: mesto pridobilo bode izredno mnogo.

Deželni odbor kranjski je sklenil naročiti arhitektu g. Walterju, da izdela načrt za novo deželno gledališče. Deželni inženir g. Hrasky bo sodeloval pri izdelovanju načrta.

Iz Ljubljane nam brzojavljajo, da je o porotnej obravnavi dne 11. t. m. proti Josipu Pavlinu in A. Jezerniku, zaradi pregreška po §. 488 in §. 491 kaz. zak. (razžaljenje časti po nekem inseratu) tožitelj Albin Sokl, agent za izseljevanje na Dunaji, prav do zgubil. V kratkem spregovorimo obširnejše o tem predmetu.

„Matica Slovenska“ je podarila povodom štiridesetletnice vladanja Nj. Veličanstva v soglasji z najvišjimi intencijami 1250 patrijotičnih knjig iz društvene zaloge učiteljskim in šolarskim knjižnicam vseh slovenskih pokrajin. Došla so i zato darilo uže od več strani, vzlasti pa od primorskega ces. kr. namestništva, dostojna zahvalna pisma. — Dne 10. t. m. je brzojavno čestitala svojemu častnemu članu dru. Riegru o njegovej sedemdesetletnici.

Konfiskacija. „Mira“ 23. številko zaplenilo je državno pravdnštvo zaradi dopisa iz Bilčevosi. Uredništvo priredilo je drugo izdanje.

„Matica hrvatska“ ima sedaj 6765 članov, 658 več nego lani. Premoženje njeno iznaša gl. 43.333-79.

Deželni muzej v Ljubljani. Deželni odbor kranjski je določil nastopni red za obiskovanje muzeja: 1. Muzejske zbirke morejo se ogledati vsak dan proti vstopnini 30 kr. Vstopnice se dobivajo pri vrtarji. 2. Prosti dnevi brez vstopnic so nedelje od 10. do 12. ure, za dijak s srednjih šol od sredah od 2. do 4. ure. 3. Učenci ljudskih šol smejo v muzej le v spremstvu svojih nadzornikov ali starišev. 4. Palice, dežniki in soléniki naj se puščajjo pri vrtarji. Psi se ne smejo voditi v muzej, kadenje je prepovedano. 5. Občinstvo naj ne onesnaži muzejskih prostorov. 6. Konec obisku bode se naznačil s trikratnim znamenjem zvona.

Z vpeljavo električne razsvitljave v državnem zboru se je uže pričelo. Stroški vpeljave bodo iznašali 90.000 gl. — Do prihodnjega zasedanja državnega zbora v mesecu januarju 1889. bode vsa dela dogotovljena.

Nezgode. Težaku Andreju Turku padel je mej delom težek komad železa na desno nogo ter mu jo tako hudo pobil, da so ga morali odnesti v bolnico. — 17letnega Josipa Pettiroso je prijel v tovarni Mayerjevej stroj ter mu strl dva prsta desnice. Odpravili so mladeniča v bolnico.

Požar. Dne 9. t. m. proti večeru nastal je iz neznanih vzrokov požar v prodajalnici g. Spangera, na Korzu h. št. 19. Škoda je izdatna, ker je večina blaga pokvarjena po vodi in dimu. Prodajalnica je zavarovana pri dunajskem društvu „Phoenix“.

Najden utonenc. V zalivu mej Barkovljam in Miramaru našli so ribiči mrtvo truplo kaci 40 let starega moža. Ni se moglo dognati, kdo je nesrečnež, tudi ni bilo mogoče poizvedeti, kako je našel smrt v morju. — Pokopali so ga na Barkovljanskem pokopališču.

Policijsko. Težak Josip Biasiol sprl se je v nekeje gostilni v starem mestu z vinskimi brati, kateri so ga čakali pozneje na ulici ter ga obdelali z noži. Stražniki so našli Biasiolo krvavečega na tleh ter ga odveli v bolnico. Nesrečni pijanec ne ve, niti kje je bil, niti kdo ga je ranil. — Mekaniku Ivanu Gottrt zlomil je v pretepu neznan pijanec rebro. Gottrt prišel je v bolnico trezen, kajti bolečine so mu izgnale vinske duhove iz glave. — Iz odprtega stanovanja v ulici Amalia, h. št. 1 odnesel je drzen tat razne predmete, vredne 25 gl.

Sodnijsko. 29letni težak Justin Bradac dobil je zaradi hudodelstva težkega telesnega poškodovanja trimesečni zapor. Napadel je dne 28. oktobra t. l. seljaka Ivana Krovatina na Vrdeli s kamenjem ter ga težko ranil. — Enomesečni zapor dobil je dimnikar Hermenegild Valesio zaradi nevarnega pretenja. — 23letna Marija Brandolin iz Trsta, nevarna tatica, katera je bila zaradi tatvine uže šestkrat kaznovana, obsojena je na enoletno ječo. Po prestanej kazni pride pod nadzorstvo policije.

RAZNE VESTI.

Čudna ponudba. „Pester Lloyd“ pri naša nastopno vest iz Dunaja: V seji občinskega sveta čitalo se je pismo zobozdravnika Herzla, v katerem izjavlja, da je prigodom 40letnice Nj. Veličanstva pripravil staviti 100 romešnim deklicam ponarejeno zobovje. Občinski zastopniki dunajski so se tej ponudbi srčno smijali, ali sprejeli so jo vender. — Skrbni mestni očetje dunajski torej vsestransko skrbé za blagor dunajskih krasotic. Samo Bog obvaruj, da bi se objavila imena dotičnih lepotic, katere nosijo v spomin cesarjeve 40letnice — ponarejene zobé!

Zagrebski notarski namestnik Schindtner je v treh letih izneveril mnogo nad 100.000 gl., katere je večinoma zaigral na borzi. Skušal je ubežati pravici, toda pri Brežicah ga je zasačil zagrebski detektiv ter ga izročil drž. pravdnštvi.

Magjarski kulturni poklic. Neki budimpeštanski list pravi, da v Budimpešti ne obiskuje ljudskih šol 10.000 otrok, akoravno so dosegli uže postavno starost. To se godi tako rekoč v pričlo naučenega ministra. Pri tem imajo pa Madjari pogum, da se vedno sklicujejo na svoj kulturni poklic, posebno kar se tiče — slovaških sirot.

Parkelj — čuvaj nedolžnosti. Neka jako brdka Dunajska umetelnica, katera uživa še le nekaj tednov ljubezen in pokroviteljstvo bogatega kavaliirja, nastavila je v predvečer 6. t. m. sv. Nikolaju pri svojem ljubinci. Pokrovitelj nedolžne mladine prinesel je krasotici pomembepolen dar — prav, prav malega parkeljna, kateri se lahko nosi za nakit. Hudobec narejen je iz samega zlata, je črno emajliran oči se mu leskečejo, ker so iz pravih rubinov, v rokah drži malo, srebrno šibico in na prsih ima tablico s pomenljivim in svarečim napisom: „Ne bodi nezvesta!“ Parkeljček lahko tudi strašno zaropoeče z zlato verižico. Presenečena umetelnica čisto izjavlja, da se istinito zelo boji malega parkelja, — najnovejšega čuvaja njene nedolžnosti.

Kolera v Indiji. Po uradnih izveštjih došlih iz Bombaja pomorskemu oblastvu v Trst umrlo je letos za kolero v stolnicah vzhodne Indije in sicer: v Kalkuti od 30. sept. do 29. oktobra 165, v Rangoonu od 28. sept. do 19. oktobra 1, v Madrasu od 22. sept. do 19. oktobra 88 in v Bombaji od 2. do 31. oktobra 24 oseb.

Poziv *)

slovenskim telovadnim društvom.

Vsled sklepa našega izrednega občnega zbora z dne 18. nov. t. l. obrnil se je podpisani odbor do uredništva Praškega „Sokola“ s prošnjo, naj bi preustrojilo svoj list od novega leta 1889 na dalje v **skupno glasilo vseh slovenskih telovadnih društev** ter skrbelo, da bode prinašal razprave in poročila v vseh slovenskih jezikih. — Uredništvo „Sokola“ ustreglo je radostno tej želji in uže prva številka prihodnjega leta bode prinesla poleg razprav v drugih slovenskih jezikih, tudi članke in poročila slovenska.

Zaradi tega obračamo se do vseh slov. telovadnih društev z uljudno prošnjo, da blagovolé pošiljati občasno poročila o svojem delovanju bratu Srečku Magolici v Ljubljano, kateri bode uredoval slov. del „Sokola“. Ob enem pa prosimo, naj delujejo mej svojim členstvom za razširjenje zares izvrstno uredovanega „Sokola“, ki prinaša tudi slike in za celo leto ne velja več ko 2 gold. Imejmo pred očmi resnico, da je „v slogi moč“, kajti le tako bomo dosegli končni veliki smoter sokolstva.

Na zdar.

V Ljubljani dne 7. dec. 1888.

Odbor „Sokola“.

*) Uredništvo slovenskih listov prosimo, da ponatisnejo ta poziv.

Listnica uredništva

Gosp. dopisnik „po želji šemarskih občinarjev“. — Prosimo, poročajte še enkrat, ako želite, da se objavi. Prvi dopis bil je jako nejasen.

Dunajska borza

dne 11. decembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	—	gld. 81 65
— v srebru	—	—	82 45
Zlata renta	—	—	103 20
5% avstrijska renta	—	—	97 40
Delnice narodne banke	—	—	873 —
Kreditne delnice	—	—	299 30
London 10 lir sterlin	—	—	121 85
Francoski napoleondori	—	—	9 64 1/2
C. kr. cekini	—	—	5 78
Nemške marke	—	—	59 67

Javna zahvala.

Podpisana si vsajata izreči tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so pripomogli, da se je omislila šolska zastava, da so se šolarji obdarili, in da se je šolska slavnost 1. decembra tako dobro in sijajno obnesla.

B. le dne 4. decembra 1888.

Matija Jonko, Ivan Širca,
predsednik krajn. šol. sveta, voditelj šoli.

„Kmetovalec“

je edini slovenski, gospodarski list s podobami. „Kmetovalec“ izhaja dvakrat na mesec na celi poli. „Kmetovalec“ prinaša poljedelske, živinarske, vinarske in druge članke, gospodarske novice ter daje naročnikom svojim dobre gospodarske svete. „Kmetovalec“ stoji na leto 2 gld., za gg. učitelje in knjižnice ljudskih šol pa le 1 gld. Naročniki, ki vstopijo med letom, dobe vse izišle številke tistega letnika.

KMETOVALEC.

„Vrtnar“

je list s podobami, ki prinaša sadjarske in sploh vrtnarske članke. „Vrtnar“ izhaja dvakrat na mesec. „Vrtnarja“ dobe naročniki „Kmetovaleca“ zastonj.

Gorsko maslo, 1 kg.	85 kr.
„ 5 „ franko	4 f. 25 kr.
Namizno „ 1 „	95 „
Ovčji sir „ 1 „	60 „
„ 5 „ franko	3 f. 10 „
Radgorski sir od piva 50 kom.	90 „

Pošilja po poštarskem povzetju trgovina

F. R. HEGRAT

Frenštát pod Radhoštem Moravska.

Oglas.

V ulici Acquedotto šte. 4 odpre se nova trgovina z svežim sadjem, zelenjavo, Marijinem cvetjem, ribami za akvarije, konzervami za hrano, kitajskim čajem, angleškimi biskoti, pravim jamajskim rumom in južnim vočjem po jako nizkih cenah ter se ob enem jamči za pristnost blaga. — Na vslogo p. n. občinstva je poseben težak, ki dostavlja nakupljene stvari na stanovanje.

SUKNO

razpošilja za gotov denar ali po poštarnem povzetju po zelo nizkih cenah in sicer

samo dobre vrste:

3-10 m, cela obleka, samo f. 3.50	3-10 m, cela obleka, samo f. 3.50
3-10 m, boljša, 4.90	3-10 m, boljša, 4.90
3-10 m, fino, 6.10	3-10 m, fino, 6.10
3-10 m, površna suknja, 8.10	3-10 m, površna suknja, 8.10
3-10 m, črna sal. obleka, 10.10	3-10 m, črna sal. obleka, 10.10

Kar ni komu všeč, se lahko vrne. Uroci za gospodo krojače nefrankovani.

FRIEDRICH BRUNNER
Tuchfabrikant
Nadrobno, Brünn, Na debele. Op. Uroci za gospodo krojače nefrankovani.

Dr. VALENTINA ZARNIKA ZBRANI SPISI

I. ZVEZEK:
PRIPOVEDNI SPISI.

UREDIL
IVAN ŽELEZNIKAR.

Vsebina: Životopis dr. Valentina Zarnika. — Ura bije, človeka pa ni! — Maščevanje usode — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Knjižica je jako elegantno, po najnovejšem uzorci in res krasno vezana. — Utisnena je na sprednji strani podoba dr. Zarnikova v zlatu in pridejan tudi njegov lastnoročen podpis. — Cena knjižici je 1 gld., s pošto 5 kr. več. — Dobiti je v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

Želodčne

bolezni, slabosti, slabo prebavljanje, mesece trajajoče kovcanje, trbuhol, bolezn na jetrih, hemorojde, posebno pa prehlajenje želodca itd. ozdrave se v najkrajšem času z 20 let izkušenim, edino pristnim, „Universalnim želodčnim eliksirom“ lekarničarja Schneida „St. Georgs-Apotheke“, V., Wimmergasse 33. Cena 1 gl. in 1 gl. 80 kr.; z pošto 25 kr. več. Zaloga v Trstu pri G. B. Manzoni, lekarna, Via Sette Fontane.

Ilustr. „Nar. koledar“ za l. 1889.

dobi se v tisk Dolenc po 40 kr., s pošto 45.

Najboljša in najcenejša angleška ura v remontoirnej obliki z nihalom!

Unicum sedajnosti!

Samo 4 gld. namesto 15 gl. 10 letna garancija da se kazalo sveti in 2 letna garancija, da ide ura točno.

Ta ura, ki je oblikovana z 9 zlatimi, srebrnimi in mednimi kolajnamami je v okvirju iz Cu v-vel zlate kovine po gore stoječim načrtu ter ima patento ano pl. št. 40000 kazalo, katero ima čudovito lastnost, da se v temnej noči samo ob sebi

sveti kakor mesečni žarki.

Razun tega ima budni zvonček, ki se more staviti na kateri koli čas, 2 brončena tozala in, kar je cena, vključljivo odprave v lesenih zabojih, stavljen samo na štiri goldinarje, m re si vsak o kupiti tako izvrstno, trpežno uro, ki je prava dika vsakemu stanovanju. Pošilja se proti gotov m denarju ali proti poštarnem povzetju.

Exporthaus „zur Kaiserin Maria Theresia“, Wien.

III. Bezirk, Krieglergasse II, Parterre Thür 5.

Najcenejši izvor za kupovanje za zimsko sezijo in Božič!

J. & S. Kessler v Brnu,

Ferdinandove ulice št. 7 sn.,

razpošiljata po poštarnem povzetju:

10 metrov zimskega lodna za žen-ke ob-ke dvoine širokosti	gld. 5 50
10 metrov Vallerie-flanele za žensk-blek, najnovejši uzorec	gld. 4 —
10 metrov kalmuka, t žke baže, najnovejši uzorec	gld. 2 70.
10 metrov barhanta za obleke, težke baže, najnovejši uzorec	gld. 3 —
10 metrov blaga za ponočne suknje, kr žstoga, najnovejši uzorec	gld. 2 50
29 vatlov Prostejevskega barhanta, moder in rujav gl. 5 b i m rud 6	gld. 6 —
3 10 m-tra blaga za moško obleko za zimo la, gld. 5 50 IIa	gld. 3 75
2 10 m tra blaga za zimske suknje, modrega, la, gld. 10 —, IIa.	gld. 6 —
2 10 m-tra blaga za ogrtače, modrega.	gl. 6.
6. kap iz pliša za gospode in dečke	gld. 1 50
1. zimska posteljna odeja iz Rouge, kompletan	gld. 3 —
1. žabaka, 190 cm. dolga, 140 cm. široka, la žolta gld. 2 50, IIa siva	gld. 1 70
1. Angora-ogrinjale za zimo 1/4, la, gld. 6 —, IIa.	gld. 2 80
1 ženski jopić iz ovčje volne, (Jersey vs b modne barve la, gl. 3, II	gld. 1 50
3 krili iz klobučine, bogato tumburirani, rudič sivi in rujav	gld. 3 —
6 parov zimske nogovio pl. tenih, v vseh barvah, priganin	gld. 1 50
1 platnena rjuha, 2 m tra dolga, brez šiva	gld. 1 50
10 metrov posebne preproge, težke aže	gl. 3 50
1 moška srajca bela i barvasta, la gld. 1 80, IIa.	gld. 1 20
3 delavske srajce iz teškega ovsf rda	gld. 2 —
3 pare gač iz barhanta platna la, gld. 2 50, IIa.	gld. 1 80
9 parov zimskih kratkih nogovio, pl. tenih, v vseh barvah	gld. 1 10
6 ženskih srajc i m-nega, l-tna ali šfona, la gld. 5. IIa	gld. 3 25
3 nočni korseti i šfona, vezani la, gld. 4. —, IIa.	gld. 1 80
1 zastor iz jute, turski naris, la, gl. 3 50, IIa.	gld. 2 30
1 garnitura pregrinjaj, 1 prt in 2 p st. pregr., iz rpsa gld. 4 50, iz jut	gld. 3 50
29 vatlov domačega platna, teške baže, 1/4, gld. 5 50, 1/4	ld. 4 20
29 vatlov oksforda, najn-ov jši naris	gld. 4 50
9 vatlov kanafasa, namov jši naris, najboljše baže	gld. 6. —
3 prtii, vseh barv, 1/4, gld. 2 — 1/4	gld. 1 —

Uzorci zastonj in franko.

Breztečnost

slabo prebavljanje, želodčni katar, prehlajenje želodca se ozdravi najhitreje in najsigurnije z edino pristnim sv. Jurija

Univer. želodčnim eliksirom

lekarna, Wien, V., Wimmergasse 33.

Cena 1/2 steklenice 1 gl.; cela steklenica gl. 1.80; z pošto 25 kr. več. — V Trstu se dobi pri G. B. Manzoni, lekarna, Via sette Fontane.

Varovati se je ponarejenja.

Brazay-a francosko žganje je izvrstno sredstvo proti glavobolu, migreni, boleznim v vseh, na obeh in zobeh, proti ranam, trganju, n. hodu, izpahom in madežem na kozi in pegam; tudi je jako dobro kot voda za izpiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za umivanje glave, krepitevanje rasti las, in odstranjenje grinte. Cena z popisom porabe: mala steklenica 40 nč, velika 80 nč. 4 12

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Cillia.

Steklenice imajo vilito tvrdko Brázaya.

Agenti,

ki se hočejo baviti z prodajanjem postavno izdanih državnih in premijnih srečk, sprejme v službovanje neka inozemska banka proti visoki proviziji, odnosno proti stalnej plači. Prednost imajo agenti, ki delajo za ogerske banke.

Ponudbe sprejma: „Comptoir der Brünnner Bankbeamten, Brünn, Wanderstrasse Nr. 4, II. St.“

Najboljši

papir za cigarete

13-26

je pristni

LE HOUBLON

francoski fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dr. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesor kemije na dunajskem vsenčističnem, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistot in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

Brnsko sukno

pošiljem proti gotovemu denarju ali poštarnem povzetju za neverjetno nizko ceno in sicer

samo dobre vrste

3 10 metrov dolgo, na zimsko obleko	f. 3 75
3 10 metrov dolgo, na boljše zimsko obleko	f. 5 20
3 10 metrov dolgo, na boljše zimsko obleko	f. 6. —
3 10 metrov dolgo, na fino zimsko obleko	f. 8. —
3 10 metrov dolgo, na fino zimsko obleko	f. 10. —
3 10 metrov dolgo, na jako fino zimsko obl ko	f. 12. —
3 10 m-rov dolgo, na najfinjšo z msko sukno	f. 14. —
3 10 metrov dolgo, na najbolj fino zimsko sukno	f. 16. —

Najodličnejše

brnsko sukno za suknje

2 10 metrov dolgo, na kompletno zimsko suknjo	f. 5. —
2 10 metrov dolgo, na boljše zimsko suknjo	f. 5 50
2 10 metrov dolgo, na fino zimsko suknjo	f. 6. —
2 10 metrov dolgo, na najfinjšo zimsko suknjo	f. 10. —

Štajersko valjano sukno

za lovske s krje in menčikov

2 10 metrov f. 5 20

Edina kristijanska

tvrdka za razpošiljatve

Karol Pechaczek

Brünn, Krautmarkt 13.

— Uzorci zastonj in franko. —

FILIJALKA V TRSTU

e. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2 1/2%
8- " 2 " "	3-mesečni 2 1/4%
30- " 3 1/4% "	6- " 2 1/2%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nov obrestna tarifa na temelju odgovodi od 22 oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni odel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.

V napoleonih brez obresti

Nakažnice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inmost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja vrednostij, diviz, kakor tudi vnočenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predumji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano. Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888.

48 — 16

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Izdajatelj in odgovorni urednik Julij Mikota.

Tiskarna Dolenc v Trstu.